
Koşut Eğitim Programı

Carol Ann Tomlinson
Sandra N. Kaplan
Joseph S. Renzulli
Jeanne H. Purcell
Jann H. Leppien
Deborah E. Burns
Cindy A. Strickland
Marcia B. Imbeau

Çevirenler:
Doç. Dr. M. Akif SÖZER
Doç. Dr. Serap EMİR

2. Baskıdan Çeviri

Carol Ann Tomlinson & Sandra N. Kaplan
Joseph S. Renzulli & Jeanne H. Purcell
Jann H. Leppien & Deborah E. Burns
Cindy A. Strickland & Marcia B. Imbeau

KOŞUT EĞİTİM PROGRAMI

Çevirenler: Doç. Dr. M. Akif Sözer & Doç. Dr. Serap Emir

ISBN 978-605-318-700-4
DOI 10.14527/9786053187004

Kitabın orijinal adı: The Parallel Curriculum
Baskı sayısı: 2. Baskı
ISBN: 978-1-4129-6131-8
Yayınevi: Corwin Press

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2017, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti. ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ocak 2017, Ankara

Yayın-Proje: Özlem Sağlam
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kuşcuoğlu
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Limited Şirketi
Çetinemeç Bulvarı 1314.Cadde No:37A-B
0312 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 14749
Matbaa Sertifika No: 33365

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

*Bizden önce bu alanda çalışarak ürettiklerimiz üzerinde öngörülerini olanlar,
Öğretim programının akıl ve kalp için bir dil olduğunu bir sanatkâr edasıyla
bize öğretenler,
Yanımızda durarak bizi cesaretlendirenler,
Öngördüklerimizi sınıf uygulamalarına dönüştürenler,
Hepimiz size borçluyuz.*

Koşut Eğitim Programı, İkinci Baskı Hakkında

Nitelikli eğitim programı tasarımı sınıf düzeylerine, ders konularına uygun özel içerik ve beceriler atanmasından çok daha fazlasını gerektirir. Koşut Eğitim Programı (The Parallel Curriculum), öğrencilere ilişkin içerik oluşturmada dört koşut yöntem üzerine dayanan kapsamlı tasarım modelini ortaya koyuyor:

Çekirdek Eğitim Programı, öğrencilerin belirli bir disiplin alanının temel doğasına (içerik, kavram, ilke ve beceriler) yönelik bir farkındalık kazanmasına rehberlik eder.

Bağlantılar Eğitim Programı, öğrencilerin disiplinler, kültürler, çağlar ve yerler arası yaygın kavramları, ilkeleri, genellemeleri ve becerileri transfer edebilmelerini sağlayacak bilgi ve anlayış edinmelerine rehberlik eder.

Uygulama Eğitim Programı, öğrencilerin uzmanlaşırken, belirli bir disiplinin kavramlarını, ilkelerini ve yöntemlerini uygulamalarına rehberlik eder.

Kimliğe Duyarlılık Eğitim Programı, öğrencilerin farklı çalışma alanlarındaki gelişmelerini yansıttığı için kendi güçlü yönlerini, tercihlerini, değerlerini ve yükümlülüklerini anlamalarına rehberlik eder.

"Koşut Eğitim Programı'nı, eğitim programı tasarlama alanında eşsiz kılan şey; alan içeriği bağlamında kavramsal anlayışın gelişimi üzerindeki ısrarı ve her öğrencinin yetenek, ilgi ve öğrenme tercihi üzerine odaklanmasıdır."

"Koşut Eğitim Programı, Artan Düşünsel Talep fikrini yayarak çitayı yukarılara çıkarmamıza yardımcı olmuştur. Bu baskı; Artan Düşünsel Talep yöntemi hakkındaki önceki tartışmaları genişletmiş ve eğitimcilere kendi planlamalarını yapabilmelerinde rehberlik edecek temel ders alanlarından açık örnekler sunmuştur."

"Artan Düşünsel Talep Yöntemi, öğrencinin acemilikten uzmanlığa uzanan farklı, yükselen aşamalarda geçirdiği evreleri ve değişimleri ortaya koyar. Bir çocuk bir konu veya yetenek alanında uzmanlık seviyesine yaklaşıyorken başka bir alanda başlangıç seviyesinde olabilir. Artan düşünsel talep yöntemi öğretmenlere, öğrencilerin acemilikten uzmanlığa uzanan yolculuklarında bir aşamadan başka bir aşamaya geçerken ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak için eğitim programını maksimum düzeyde kullanmalarında çok güçlü bir araçtır. Bu yöntem, öğretmenlerin her öğrenciye bir öğrenci, öğrenci olarak nasıl değiştikleri ve bu öğrenme yolculuklarındaki her evrede neye ihtiyaç duydukları bağlamında odaklanmalarını sağlar."

“Kaliteli öğrenim ve öğretim kişisel ve entelektüel gelişim ve büyüme için tutku ve tüm öğelerin etkileşimini gerektiren karmaşık bir süreçtir. Koşut Eğitim Programı, eğitimcilere acemilikten uzmanlığa dönüşebilmek için bir yol çizer. Sınıflardan özel örneklerle desteklenen tartışmalardaki açıklık, modeli öğretmenler için her düzeyde kullanılabilir kılmıştır. Koşut Eğitim Programı’nı uyguladıkça kesinlikle daha akıllı, daha profesyonel ve daha etkili olduğumuzu hissedeceğiz. Öğrencilerimiz de kendilerini özerk ve bağımsız öğrenciler olarak göreceklerdir.”

H. Lynn Erickson

Eğitim Danışmanı, Yazar

Mill Creek, WA

“Beş yıl önce yeni bir ortaokul açma şansına sahiptim. Koordinatörlerim ve ben; tüm öğrencilere eleştirel düşünmeyi ve yüksek seviyede karmaşık problem çözebilmeyi öğretecek ve öğrenci başarısını arttıracak potansiyele sahip doğru bir öğretim modeli için yoğun bir araştırma yaptık. Biz öğrencilerimizin eğitim programına rağmen değil eğitim programı sayesinde başarılı olmalarını istedik. Koşut Eğitim Programı Model’ini (KEP) bulduğumuzda daha fazla araştırma yapma gereği duymadık. Öğretmenler için, KEP (PEP) objektifinden plan yapma süreci ve alan içeriği hakkında düşünme, onların sadece bilgilerini ve öğretme yeteneklerini güçlendirmede aynı zamanda birçok durumda kendi alanlarına olan tutkularını yeniden keşfetmelerini sağladı. KEP, temel olarak öğretmenlerin düşünme şekillerinde ve kendi konularını öğretme yollarında değişikliğe yol açtı. KEP aracılığıyla yapılan derin araştırma ve güçlü bağlantılar öğrencilerin gerçek hayatı daha iyi anlamasına yardımcı olur. Daha önce hiç şahit olmadığım bir şekilde eleştirel ve derin bir şekilde düşünebildiler ve kısa bir sürede bilgi ve akademik çalışma arasındaki bağlamsal doğanın farkına varabildiler. Sordukları sorular ve yaptıkları tartışmalar gerçekten büyüleyiciydi. Müdür ve eğitim lideri olarak, KEP bana 20 yıllık sınıf ve yöneticilik deneyimimde öğrendiğim her şeyden daha etkili ve güçlü ünite ve ders tasarımı modeli sundu. KEP, modeli uygulayan ve modelden etkilenen herkes için güçlüdür. Bu modelden başka bir model kullanmayı hayal bile edemiyorum.”

Dr. Tony Poole

Sky Vista Ortaokulu Müdürü

Aurora, CO

İkinci Baskının Önsözü

Yaklaşık on yıl önce Koşut Eğitim Programı Modeli – şimdiki adıyla KEP-haline gelen fikrin kökü ben ve Sandy Kaplan arasındaki bir dizi tartışmaya dayanmaktadır. Batı Yakası veya Doğu Yakası'nda gerçekleşen bu uzun tartışmalar, hayatımın en hoş ve en zorlu hatıraları olarak yerini korumaktadır. Bir yıl boyunca Sandy ve ben Koşut Eğitim Programı Modeli'nin çerçevesini ve temel dayanaklarını tasarladık.

Sonraki iki yıl boyunca iş arkadaşlarımızı, öğretim üyelerini, sınıf öğretmenlerini ve Birleşik Devletler'in dört bir yanından mezun öğrencileri modeli incelemek ve model hakkında fikirlerini sunmak üzere davet ederek tartışmamızı genişletmiş olduk. Onların danışmanlığı modele çok büyük bir fayda sağladı.

Son olarak, Jeanne Purcell, Deb Burns ve Jann Leppien KEP'in ana hatlarını oluşturmada ekibe katıldılar ve *Koşut Eğitim Programı Modeli*'nin ilk baskısını yazarken partnerlerimiz oldular.

Zamanla, yaklaşık yirmi ünlü eğitimci taslağı inceledi. Bunların birçoğu büyük profesyonel eğitim gruplarını temsil etmekteydi ve yine, düşüncelerimizi keskinleştirdiler ve çalışmamıza katkıda bulundular.

Koşut Eğitim Programı Modeli'nin ilk baskısı 2002 yılında yayımlandı.

Koşut Eğitim Programı Modeli'ne katkıda bulunan birçok eğitimci, üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde önemli bir tecrübeye sahiptir. Koşut Eğitim Programı Modeli başlangıçta bu öğrenciler için tasarlanmıştı. Bu tip öğrencilerle yoğun bir şekilde çalışan bizler; bu öğrencilerin mevcut eğitim programı ve kendilerinin ulaşabileceği seviyenin çok aşağısında olan hedeflerin bile en üst seviye olarak görüldüğü öğretim programı nedeniyle yeterince iyi eğitilmediğini anlamıştık. Bu nedenle; öğretmenlere, üstün yeteneklilerin düşünsel seviyesini kayda değer bir oranda arttırabilmede yardımcı olacak çağdaş bir model yaratmak istedik. Tartışmalarımızın ve KEP planlamasının çoğu bu anlayış üzerine odaklandı.

İkinci bir gerçeğin de farkına varmıştık: Tek bir üstün yetenekli öğrenci profili yoktur. Kimsenin dikkatinden kaçmayacak kadar açık bir yeteneğe sahip parlak öğrenciler vardır. Hem üstün yetenekli hem de öğrenme engelli; sadece İngilizce öğrenen, düşük gelirli aileye mensup, cinsiyet veya ırk mevzuları yüzünden performansı gelişmeyen; benzer özellikte ve farklı özelliklerde; her sabah okula gitmek için sabırsızlanan ve okuldan tamamen uzaklaşan parlak çocuklar vardır. Bu ikinci anlayış bizi başka seçenekler üzerinde düşünmeye yöneltti ve bugüne kadar çeşitli nedenlerden dolayı gerçekleştirilememiş, potansiyeli olan öğrencilerin gelişimlerine yardımcı olacak, bol imkânı olan ve öğrencilere her türlü desteği verecek bir model ortaya çıkarmaya çalıştık.

Ayrıca bizler -ilk basımda katkıları olan tüm yazarlar- eğitim kariyerlerimiz boyunca geniş öğrenci kitlesiyle çalıştık ki bu öğrenciler her yaştan, birçok alanda olmak üzere farklı öğrenme özelliklerine ve ihtiyaçlarına sahiplerdir. Hepimiz öğrencilerin daha iyi okullarda ve sınıflarda eğitim görmesi taraftarıyız ve çoğu öğrencinin eğitim programlarının düz ve ilham verme özelliği olmayan öğretim yöntemleri ile çok fazla zaman harcadığını anlamış bulunmaktayız. Bu üçüncü anlayış bizi en başından itibaren diğer tartışmalarımızı değerlendirmeye yöneltti ve sonuç olarak tüm öğrencilerin KEP’de belirtilen eğitim programı ile eğitim görmesi fikrine vardık.

Bir başka deyimle hepimiz; eğer eğitimciler tüm öğrencilerin en yüksek kalitede eğitim programı ile eğitilmesi gerektiği inancından yola çıkarak bir eğitim programı ve öğretim yöntemi oluştururlar ve sonra tüm öğrencilerin bu eğitim programından faydalanmalarını sağlayacak destek sistemi sağlarsa, okullarımızın ve bu okullarda eğitim gören öğrencilerimizin çok daha başarılı olacağına inanıyoruz.

Birinci ve ikinci baskı arasındaki altı yılda bu üç tartışmaya genişletilerek devam edilmiştir.

Cindy Stricland, Marcia B. Imbeau, Kathy Glass KEP çalışmalarının birçoğunda bize eşlik etmiştir. Virginia Curry Üniversitesi Eğitim Bölümü doktora öğrencileri bir dönem boyunca ilk baskımızın detaylı analizini ve olası revizyonlarını çalışmışlardır. Birçok üniversite ve okuldan profesörler ve öğrenciler eğitim programı çalışmak ve bir eğitim programı oluşturmak için KEP’i kullanmışlar. Okul ve okul bölgeleri -hem özel hem devlet, Birleşik Devletler içinde ve dışında- KEP’i eğitim programı modeli olarak kabul etmiştir. Tekrar belirtmek gerekirse diğer yazarların katkılarından dolayı çalışmamız güçlenmiş, tartışmalarımız genişlemiştir.

Umut ediyoruz ki Koşut Eğitim Programı Modeli’nin bu ikinci baskısı birçok insanın ilgisine, zamanına ve yatırımına değerlidir. Bu yeni baskı on yıldır devam eden ve artık iç içe geçmiş üç tartışmayı yansıtmaktadır. Birincisi ileri seviye öğrencilerin, düşünen ve öğrenen bireyler olarak devam eden gelişimleri için katalizör görevi göreceği bir eğitim programı ve eğitimle çalışması çok önemlidir. İkincisi, ileri seviye öğrenciler için sürekli artan bir zorluk derecesi sağlamak için eğitim programı geliştiricilerinin ve öğretmenlerin ileri seviye zorluk nedir bilmesi ve eğitim programında bu tarz meydan okumaları hayata geçirecek mekanizma anlayışına sahip olması gerekir. Üçüncüsü, belirli bir zamanda, tüm öğrenciler farklı disiplinlerde acemilikten uzmanlığa uzanan süreçte belirli bir noktadadır. Bu öğrencilerin geniş bir bölümü kendilerini önemli fikirlerle meşgul edecek, düşünen olarak kapasitelerini genişletecek ve kendilerini katılımcı yetişkinlerin yaptığı gibi

doğru sorunlara parmak basmaya davet eden zengin bir eğitim programı ile çalışmanın faydasını görecektir.

Bazı okullara bakınız. Çoğunda kapsamlı, çok yönlü bir eğitim programının sınırlı kullanımı onların “ender öğrenciler gerçekten zekidir çünkü öyle doğmuşlardır” gizli düşüncesini yansıtır. Çok az okulda çok yönlü, kapsamlı bir eğitim programının geniş oranda kullanımı, çocukların doğru bir şekilde eğitilip yetiştirilirler ise başarılı olacağı düşüncesini yansıtır. Koşut Eğitim Programı Modeli yazarları, okul ve öğrenci çıktılarının eğitimcilerin çok daha fazla öğrenciye sanki üstün yeteneklilermiş gibi eğitim verme isteği ve bunları yapabilme kabiliyetiyle şekillenebileceğine inanmaktadır. İkinci baskının hem bu isteğe hem de bu kabiliyete katkıda bulunacağını umut ediyoruz.

Caroll Ann Tomlinson (2008)

Yazarlar hakkında

William Clay Parrish, Jr. olarak adlandırılan **Carol Ann Tomlinson** Virginia Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitimsel Liderlik, Kuruluşlar ve Politikalar profesörü ve bölüm başkanıdır. Virginia Üniversitesi'nde çalışmaya başlamadan önce 21 yıl boyunca ilkökul, ortaokul ve liselerde sınıf öğretmenliği yaptı. Bu süre boyunca, gelişmeye yatkın ve ileri seviye öğrenciler için bölge programları düzenledi ve 1974 yılında Virginia'nın en iyi öğretmeni ödülünü aldı. Şu anda Carol'ın Virginia Üniversitesi'ndeki görevi yoğun olarak eğitim programı ve bireyselleştirilmiş öğretim üzerinedir. Carol, 2004 yılında Curry Üniversitesi'nde seçkin profesör ödülüne aday gösterildi ve 2008 yılında üniversitenin tüm öğretim ödülleri aldı.

Carol'ın 200'den fazla kitabı, kitap bölümü, makaleleri ve çoğu bireyselleştirilmiş öğretim üzerine olan mesleki gelişim materyali vardır. Yazarlığını veya ortak yazarlığını yaptığı kitaplardan bazıları şunlardır: *Farklı Yeteneklere Sahip Sınıflarda Bireyselleştirilmiş Öğretim Nasıl Yapılır? Bireyselleştirilmiş Sınıf: Tüm Öğrencilerin İhtiyaçlarını Cevaplayıcı*, *Bireyselleştirilmiş Sınıfın Özelliklerini Tamamlayıcı* ve K-5, 5-9 ve 9-12 seviyeleri için yazılmış 3 tane *Uygulamada Bireyselleştirme*. Ayrıca, Carol, Jay McTighe ile birlikte *Bireyselleştirilmiş Öğretim İlkesini Anlama ve Yürütme: İçerik ve Çocukları Bütünleştirme* kitabını yazmıştır. Son çalışmalarından biri de Kay Brimijon ve Lane Narvaez ile yazarlığını paylaştığı *Bireyselleştirilmiş Okul: Öğretimde ve Öğrenimde Köklü Değişimler Yapma* kitabıdır. Ulusal Ortaokul Birliği için Kristina Doubet ile birlikte *Ortaokullarda Başarı* kitabının yazarlığını yapmaktadır. Şu sıralar Carol; okullarını ve sınıflarını akademik olarak farklı öğrencilerin taleplerine uygun şekle getirmeye çalışan yurt içi ve yurt dışındaki eğitimciler ile birlikte çalışmaktadır.

Sandra N. Kaplan, California bölgesel şehir okulunda üstün zekâlılar programının yöneticiliğini ve öğretmenliğini yapmıştır. Halen, Güney California Rossier Üniversitesi Eğitim Bölümünde eğitim-öğretim alanında çalışmalarını sürdürmektedir. Kaplan, üstün zekâlı öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı alanı ve bu eğitim programının doğası üzerine makaleler ve kitaplar yazmıştır. Onun temel araştırma alanı şehir merkezlerinde yaşayan zeki öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayan, temelinde küçük değişiklikler yapılmış ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarıdır.

Sandra California Üstün Zekâlılar Birliği ve Ulusal Üstün Zekâlı Çocuklar Birliği'nin başkanlığını yapmıştır. Üstün zekâlılar eğitimine yaptığı katkılardan dolayı tüm yurttan tanınan bir yazar olmuştur.

Joseph S. Renzulli, Connecticut Üniversitesi'nde Eğitimsel Psikoloji Profesörüdür. Aynı üniversitenin, üstün zekâlılar ve yetenekliler üzerine araştırma yapan

Ulusal Araştırma Merkezi'nin de yöneticidir. Araştırmaları gençlerde yaratıcılığın ve zekânın keşfedilmesi, geliştirilmesi ve okulların bütün olarak gelişebilmesi için organizasyon şeması ve eğitim programı stratejileri geliştirme üzerinedir. Çalışmasında, üstün zekâlılar eğitimi stratejilerini tüm öğrencilerin eğitimine uygulamak temel noktalardan biridir.

Joseph, Amerikan Psikoloji Birliği üyesi ve Beyaz Saray Üstün Zekâlılar ve Özel Yetenekliler Çalışma Kolu danışmanıdır. 1968-1969 yılları arasında Connecticut Üniversitesinin Müttevelli Heyeti üyeliğini yaptı. Araştırma bursları olarak 20 milyon dolardan daha fazla para almasına rağmen en gurur duyduğu profesyonel başarılar olarak üstün zekâlı çocuklar için yaptığı UConn Mentor Connection programını ve 1978'de başlayan ve dünya çapında binlerce öğretmenin ve yöneticinin katıldığı Connecticut Üniversitesi yaz eğitim (Confratute) programını göstermektedir.

Jeanne H. Purcell, Connecticut Eyaleti Eğitim Bölümü'nde üstün zekâlılar ve özel yetenekliler eğitimi ve Üst Düzey Yerleştirme departmanı yöneticiliğini yapmaktadır. Eyalet Eğitim Bölümü'ndeki işinden önce, K-8 Eğitim Programı koordinatörlüğünü yaptığı ve bireyselleştirilmiş eğitim programı üzerine personeli geliştirme görevini üç yıl yürüttüğü Rocky Hill Devlet Okulu Müdürlüğü; yüksek potansiyelli öğrenciler ile ilgili ulusal konuların ele alındığı Ulusal Araştırma Merkezi'nde uzmanlık; ülke çapında ve Kanada'daki okul bölgeleri için personel yetiştirme uzmanlığı yapmıştır. Ayrıca Connecticut okul bölgelerinde 7-12. sınıf İngilizce öğretmeni olarak görev almıştır.

Jeanne beş kitabı ve *Eğitimsel Liderlik*, *Eğitimsel ve Psikolojik Ölçme*, *Ulusal Ortaokul Müdürleri Birliği Dergisi*, *Çocuklarımız: Ulusal PTA Dergisi*, *Üç Aylık Üstün Zekâlı Çocuk Dergisi*, *Yüksek Potansiyellileri Yönlendirme*, *Üstün Zekâlılar Eğitimi Dergisi* gibi dergilerde yayımlanan birçok makalesi vardır. yazmıştır. Tüm öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim ve eğitim programı onun özel ilgi alanına girmektedir.

Jann H. Leppien, üstün zekâlılar eğitimi doktorasını yaptığı ve Ulusal Araştırma Merkezi Üstün Zekâlılar ve Özel Yetenekliler alanında araştırma görevlisi olarak çalıştığı Connecticut Üniversitesi bünyesine katılmadan önce Montana'da üstün zekâlılar ve özel yetenekliler koordinatörü olarak çalışıyordu. Jann, Montana Üstün Zekâlılar ve Özel Yetenekliler Eğitim Kurumu'nun bir önceki başkanıdır. On dört yılı sınıf öğretmenliği, geliştirme uzmanı ve Montana Okul İmkânlarını Geliştirme Koordinatörlüğü olmak üzere otuz bir yıllık öğretmendir. Halihazırda Great Falls Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde doçent olarak görev yapmaktadır. Lisans öğrencilerine ve mezunlara üstün zekâlılar eğitimi, eğitim programı ve değer-

lendirme derslerinin yanı sıra Sosyal Bilimler Bölümü'nde yaratıcılık ve yöntem dersleri vermektedir. Araştırmaları; öğretmen işbirliği, eğitim programı tasarılma, düşük başarı ve ileri seviye öğrenciler için eğitim planlamasını içermektedir. Jann ayrıca öğretmenlere üstün zekâlılar eğitimi ve eğitim programı tasarımı konularında danışmanlık yapmaktadır. O, *Çoklu Seçenek Modeli: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme İçin Pratik Bir Rehber ve Koşut Eğitim Programı: Yüksek Potansiyel Geliştirme ve Yüksek Yetenekli Öğrencilere Meydan Okumak İçin Yapılmış Bir Tasarı* kitaplarının ortak yazarlarından. Ulusal Üstün Zekâlı Çocuklar Kurumu'nun üyesi ve Eğitim Programı Bölümü haber bülteni editörü ve Düşük Başarılı Üstün Zekâlılar Eğitimi Kurumu'nun üyesi olarak aktif bir yaşam sürmektedir.

Deborah E. Burns'ün bireyselleştirme ile ilgili çalışmaları Michigan Eyalet Üniversitesi'nde lisans öğrencisiyken başlar. 1973'te mezun olduktan sonra, Michigan'da kırsal bir okulda K-8 okuma telafi dersleri ve 1.sınıf Matematik Eğitim Programı eğitimini almıştır. 1978'de Ashland Üniversitesi'nde Okuma Denetmeni alanında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır ve kariyerine ortaokul okuma uzmanı ve üstün zekâlılar eğitimi kurumunda orta düzey yönetici olarak devam etmiştir. Deb daha sonra 1987'de Connecticut Üniversitesi'nde Eğitimsel Psikoloji alanında doktorasını yapmıştır. 15 yıl boyunca eğitim programı, eğitim, düşünme becerileri, bireyselleştirme ve yetenek gelişimi dersleri vermiştir. Bu süre boyunca araştırmalar yürütmüş, bireyselleştirme hakkında kitaplar, makaleler ve kısa yazılar yazmış ve ülke geneli okul bölgelerinde mesleki gelişim danışmanlığı ve program değerlendirme uzmanlığı yapmıştır.

Deb şu sıralar Cheshire Devlet Okullarında K-8 Eğitim Programı Koordinatörü olarak çalışmakta ve Quinnipiac Üniversitesi'nde yarı zamanlı dersler vermektedir. Deb'in rehberliğinde Cheshire öğretmenleri ve idarecileri birkaç yıldır kendi okullarında bireyselleştirme çalışmaları yapmaktadır. Bireyselleştirilmiş okuma eğitimi programında yedinci seneleri ve bireyselleştirilmiş yazma eğitimi programında ise üçüncü senelerindedirler. Ön test, küçük grup öğrenimi, standart tabanlı dersler ve öğrenci çalışmaları bu çalışmanın hayati öğeleridir. Son zamanlarda matematik dersinde bireyselleştirme ve üst düzey başarı elde eden öğrencilerin ve özel eğitim öğrencilerinin ihtiyaçları üzerine yoğunlaşmışlardır. Deb 18 ve 22 yaşlarında iki çocuğa sahiptir ve Berlin, Connecticut'ta yaşamaktadır.

Cindy A. Strickland yirmi beş yıllık öğretmendir ve anaokulundan lisans öğrencilerine kadar tüm yaşlardan çocukların öğretmenliğini yapmıştır. Cadre Farklılaştırılmış Fakülte, Eğitim Programı Geliştirme ve Denetleme Bölümü eğitim üyesi olarak Cindy, Carol Ann Tomlinson ile sıkı bir şekilde çalışmaktadır ve onunla birlikte birkaç kitabın ve makalenin ortak yazarlığını yapmıştır. Son sekiz

yılda Cindy'nin çalışmaları onu; bireyselleştirme, Koşut Eğitim Programı eğitimi ve üstün zekâlılar eğitimi konularında çalıştaylar yaptığı 46 eyalet, 5 il ve 3 kıtaya götürmüştür.

Cindy'nin çalışmaları arasında *Sınıfta Koşut Eğitim Programı Modeli: İçerik Alanlarından Uygulamalar*, *Koşut Eğitim Programı İçin Multimedya Araçları* (bu kitap 2006 Eğitimsel Yazarlar Birliği Üstün Başarı Ödülü yarışmasında finale kalmıştır), ve *Hayalin Peşinde: Farklı Kültürel Tabanlardan Gelen Yüksek Potansiyelli Öğrenciler İçin Okullar ve Sınıflar Tasarlama* vardır. Bireyselleştirme ile ilgili çalışmaları; *Yüksek Kaliteli Bireyselleştirilmiş Eğitim Araçları: ASCD (Eğitim Programı Geliştirme ve Denetleme) Araçları*, *Uygulamada Bireyselleştirme: 9-12. Sınıf Eğitim Programlarını Bireyselleştirmek İçin Rehber Kitabı*, *Uygulamada Bireyselleştirme* kitabından bir ünite; 5-9. *Sınıflar Eğitim Programını Bireyselleştirmek İçin Rehber Kitabı* ve çevrim içi ASCD dersleri.

Marcia B. Imbeau Fayetteville Arkansas Üniversitesi'nde doçent olarak çalışmaktadır ve lisans öğrencilerine üstün zekâlılar ve ilkökul eğitimi dersleri vermektedir. Üniversite-devlet okulu işbirliği projelerinde aktif olarak yer almaktadır ve yerel bir ilkökulda üniversite temsilcisi olarak öğretmenlik yapmaktadır. Kariyerinde Ulusal Araştırma Merkezi Üstün Zekâlılar ve Özel Yetenekliler alan araştırmacılığı, belirli bir sınıfta ilkökul öğretmenliği ve ileri seviye öğrenciler için üniversite tabanlı cumartesi programları koordinatörlüğü gibi çeşitli görevler vardır. Marcia; Ulusal Üstün Zekâlı Çocuklar Kurumu'nun üyeliğini yapmıştır ve Özel Çocuklar Konseyi'nin (Üstün Zekâlılar Bölümü) yöneticiliğini yapmıştır. O, tüm öğrenciler için uygun eğitim hizmetlerini destekleyen bir devlet kurumu olan Arkansas Üstün Zekâlılar ve Özel Yetenekliler Eğitimi Kurumu'nun bir önceki başkanıdır.

Marcia'nın çalışmaları arasında J. H. Purcell ve R. D. Eckert'in *Yüksek Kapasiteli Öğrenciler İçin Programlar ve Hizmetler Tasarlama: Üstün Zekâlılar Eğitimi İçin Rehber Kitabı'nda* yer alan “Profesyonel Gelişim Planı Tasarlama” makalesi ve B. C. Gartin, N. L. Murdick, ve D. E. Perner ile “Özel Öğrenciler Kurumu İçin Genel Eğitim Sınıflarındaki Engelli Öğrenciler ile Bireyselleştirilmiş Öğretim El Kitabı”nın yazarlarlığını yaptı. İlâveten, Marcia; öğrencilerinin farklı öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için çaba gösteren okullara eğitim ve destek veren ASCD'nin Bireyselleştirilmiş Eğitim Kadrosu üyesidir.

Teşekkür

Çevirisini yaptığımız bu kitapta, sadece nitelikli bir eğitim programının nasıl olması gerektiği ortaya konmamış, sınıf içi uygulama ve örneklerine de yer verilmiştir. Modelin özü, Koşut Eğitim Programı Modelini kurucusu olduğu okulda uygulayan Sky Vista Ortaokulu Müdürü Dr. Tony POOLE'in şu sözleriyle özetlenebilir: Öğrencilerin eğitim programına rağmen değil, eğitim programı sayesinde başarılı olmalarını sağlayan bir program.

Bu kitabın, redaksiyon sürecinde önemli katkılar sağlayan Doç. Dr. Kasım KIROĞLU'na, yayına hazırlayan Özlem SAĞLAM'a ve Pegem Akademi Yayıncılığın değerli yöneticisi Servet SARIKAYA ve çalışanlarına teşekkür ederiz. Kitabın Eğitim Bilimleri alanına ve okuyuculara katkı sağlaması dileğiyle...

Doç. Dr. M. Akif SÖZER

*Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi,
Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi
Anabilim Dalı*

Doç. Dr. Serap EMİR

*İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi,
Özel Eğitim Bölümü, Üstün Zekalılar
Öğretmenliği Anabilim Dalı*

İÇİNDEKİLER

İkinci Baskı Hakkında.....	v
İkinci Baskının Önsözü.....	vii
Yazarlar Hakkında.....	xi
Teşekkür.....	xv

1.BÖLÜM

GELİŞEN BİR EĞİTİM PROGRAMI ANLAYIŞI İÇİN GEREKÇELER VE YÖNLENDİRİCİ İLKELER

Koşut Eğitim Programı Modeli'nin Yeni Okuyucularına Bilgi	1
Başka Bir Eğitim Programı Modeli İçin Nedenler	2
Koşut Eğitim Programı Modeli'nin Teorik ve Araştırma Tabanlı Temelleri	5
Bilgi Seviyeleri Teorisi.....	7

2.BÖLÜM

KOŞUT EĞİTİM PROGRAMI MODELİNE GENEL BİR BAKIŞ

Dört Eğitim Programı Koşutuna Genel Bir Bakış.....	22
Çekirdek Eğitim Programı	23
Bağlantılar Eğitim Programı	25
Uygulama Eğitim Programı	28
Kimliğe Duyarlılık Eğitim Programı	31
Dört Koşutu Kaynaştıran Eğitim Programı	36
Kaliteli Eğitim Programı Planlama	37
Koşut Eğitim Programı Modeli'nin Aslının Suistimaline Karşı Koruma	38
Kitabın İçine Yolculuk	40

3.BÖLÜM

EĞİTİM PROGRAMI TASARLAMA ÖGELERİ ÜZERİNE DÜŞÜNME

Büyük Resim	41
Kalite Eğitim Programı Planlama.....	41
Eğitim Programı Tasarlama Bazı Kilit Bileşenler.....	43
Kapsamlı Eğitim Programı Planlamanın Bileşenleri	45
İçerik (Standartlar dahil olmak üzere)	46
Değerlendirmeler	50
Giriş Aktiviteleri	53
Öğretme Yöntemleri.....	54
Öğrenme Aktiviteleri	59
Gruplama Stratejileri.....	59
Kaynaklar.....	63
Çıktılar	65
Ek Aktiviteler	65
Öğrencinin İhtiyacına Dayalı Bireyselleştirme (ADT Dahil)	67
Ders ve Ünite Kapanışı	68
Kapsamlı Eğitim Programı Taslağını Kullanarak Bir Üniteyi Tekrar Oluşturma: Bir Öğretmen Yaklaşımı	69
Dersi Düzenleme: Metni ve Standartları Sıraya Koyma.....	70
Öğretmenin Değerlendirme Rehberini Gözden Geçirme	73
Ünite İçin Kaynaklar Bulma.....	80
Ünite İçin Çıktılar Geliştirme	80
Ünite Planlarını Öğrenci İhtiyaçlarına Hitap Eder Şekilde Bireyselleştirme	81

4.BÖLÜM

ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI KOŞUTU

Eğitim Programı Tasarlama Neden Dört Yaklaşım? Bir Tanesi Yeterli Gelmiyor mu?.....	86
Çekirdek Eğitim Programı Koşutu'ndaki "Çekirdek" Nedir?.....	89
Çekirdek Eğitim Programı Koşutu'nun Amacı Nedir?	91

Çekirdek Eğitim Programı Koşutu'nun Amaçlarını Gerçekleştirmek İçin Temel Eğitim Programı Bileşenleri Nasıl Düzenlenmiştir?	93
Lydia Janis'in Sivil Savaş Ünitesi İçin Çekirdek Eğitim Programı Koşutu'nun Hedef- lerini ve Temel Eğitim Programı Kilit Öğelerini Kullanma	116
Geriye ve İleriye Bakış	131

5.BÖLÜM

BAĞLANTILAR EĞİTİM PROGRAMI

Bağlantılar Eğitim Programı Nedir?	135
Bağıntı Eğitim Programı'nın Amacı: Bir Öğretmen Neden Bağlantıları ve İlişkileri Vurgulamalıdır?	138
Bağıntı Eğitim Programı: Ne Zaman Bu Koşutu Kullanmalıyım?	139
Bağıntı Eğitim Programı'nın Bileşenlerinin Özellikleri	140
Bağıntı Eğitim Programı İçin Diğer Program Bileşenlerinin Yeniden Oluşturma	154
Lydia'nın Sivil Savaş Ünitesi Kullandığı Bağlantı Eğitim Program Örneği	161
Geriye ve İleriye Bakış	172

6.BÖLÜM

UYGULAMA EĞİTİM PROGRAM KOŞUTU

Bir Eğitim Programı'nda "Uygulama" Ne Anlama Gelmektedir?	174
Öğrencileri Uygulama Eğitim Programı ile Çalıştırmak Neden Önemlidir?	176
Uygulama Eğitim Programı İçerisindeki Program Bileşenlerinin Temel Özellikleri	185
Özet	202
Lydia'nın Sivil Savaş Ünitesini Kullanıldığı Bir Uygulama Eğitim Programı Örneği	203
Geriye ve İleriye Bakış	217

7.BÖLÜM

KİMLİĞE DUYARLILIK EĞİTİM PROGRAMI KOŞUTU

Kimliğe Duyarlılık Eğitim Programı'nda Kimlik Ne Anlama Gelmektedir?	220
Öğrencinin Kimliği ile Neden İlgilenmeliyiz?.....	222
Kimliğe Duyarlılık Eğitim Programı İçerisindeki Eğitim Programı Bileşenlerinin Özellikleri Nelerdir?	227
Lydia'nın Sivil Savaş Ünitesinin Kullanıldığı Bir Kimliğe Duyarlılık Eğitim Programı Örneği.....	249
Geriye ve İleriye Bakış	263

8.BÖLÜM

KOŞUT EĞİTİM PROGRAMI MODELİNDE ARTAN DÜŞÜNSEL TALEP YÖNTEMİ

Artan Düşünsel Talep: Uzmanlığa Uzanan Yol	266
Acemilikten Uzmanlığa Giden Yolu Planlama	267
ADT Sürecini Anlama	269
ADT Süreci: Acemilik.....	273
ADT Süreci: Çıracılık	274
ADT Süreci: Uygulayıcılık.....	275
ADT Süreci: Uzmanlık.....	277
ADT Sürecinde Geçişler	278
ADT Sürecinde Bir Planlama Modeli	278
Fen Bilimlerinde Acemi.....	279
Fen Bilimlerinde Çıracı	284
Fen Bilimlerinde Uygulayıcı	290
Fen Bilimlerinde Uzman	295
Fen Bilimlerinde Uzmanlık Yolunu Planlama.....	296
Matematikte Acemi	298
Matematikte Çıracı.....	302
Matematikte Uygulayıcı.....	305
Matematikte Uzman.....	307
Matematikte Uzmanlaşma Yolunu Planlama.....	308
Tarih Alanında Acemi.....	310

Tarih Alanında Çıracak	314
Tarih Alanında Uygulayıcı	317
Tarih Alanında Uzman	319
Tarih Alanında Uzmanlığa Giden Yolu Planlama	320
İngilizce ve Dil Sanatlarında Acemi	322
İngilizce ve Dil Sanatlarında Çıracak	326
İngilizce ve Dil Sanatlarında Uygulayıcı	329
İngilizce ve Dil Sanatlarında Uzman	331
İngilizce ve Dil Sanatlarında Uzmanlık Yolunu Planlama	331
ADT Sürecini Kullanma	333
KAYNAKÇA	335

1. BÖLÜM

GELİŞEN BİR EĞİTİM PROGRAMI ANLAYIŞI İÇİN GEREKÇELER VE YÖNLENDİRİCİ İLKELER

Koşut Eğitim Programı Modeli'nin Yeni Okuyucularına Bilgi

Uygulayıcılarının, öğretmenler kadar çok veya hızlı karar vermek zorunda olduğu çok az meslek vardır. Öğretme, karar odaklı bir meslektir. *Koşut Eğitim Programı* yazarları; öğretmenlerin geliştirdikleri veya öğrettikleri eğitim programı hakkında giderek güçlenen bir temel inşa etmeleri gerektiğini şiddetle savunmaktadır. Eğitimciler; eğitim programı ve eğitim ile ilgili teoriler ve araştırmalara katkıda buldukça kendilerinden daha emin ve işlerinde daha uzman olacaktır. Basit bir örnekle açıklayacak olursak, alınan kararlar hakkında iyi bir şekilde bilgilendirilirlerse daha iyi kararlar verebileceklerini söyleyebiliriz. Bu nedenle, bu kitaba *Koşut Eğitim Programı Modeli* veya *KEP*'in temelleri hakkında kısa bir bilgi vererek başlamayı tercih ettik.

Okuyucuların, önce modelin kendisi hakkında bilgi sahibi olmayı ve model okuyucunun zihninde berraklaştıkça teorinin nasıl kuvvetlendiğini bilmek isteyeceklerini düşündük. Sonuç olarak tüm *KEP* kullanıcılarının modelin zengin mirasını anlayacağını umarken yeni okuyucuları modelin ana sistemini keşfetme veya bu keşfi sonraki bir zamana erteleme seçenekleri arasında karar vermeye davet ediyoruz. Diğer bir deyişle, *KEP* çalışmaya bu arka plan bölümünü okuyarak veya *Koşut Eğitim Programı Modelinin* anlatıldığı Bölüm 2'ye geçerek başlayabilirsiniz.

Başka bir Eğitim Programı Modeli İçin Nedenler

Öğrenme arayışı ve yaratma arzusu insan davranışlarının temelidir. Bu davranışlar aynı zamanda mesleğimizin temel amaçlarıdır. Öğretmenler olarak bizler, çocuklara, daha iyi bir gelecek oluşturmak için geçmişini anlamalarına yardım etmenin bizlerin sorumluluğu olduğunu anlamış bulunmaktayız.

Bu kitabın kapağında gösterilen eğitim programı modeli için de bunu söyleyebiliriz. Bu kitabın yazarları, öğretme-öğrenme ve eğitim programı hakkında sorular sorarak ve bunlara cevap bulmak için yorucu birkaç sene geçirdi. Çalışma grubu olarak; bilginin yapısını, günümüz öğrencilerinin karakterlerini, araştırma tabanlı eğitim stratejilerini, gelecekte ortaya çıkacak talepleri ve eğitim programı yazma ve uygulama için var olan yapılarımızı inceledik.

Okuma, yazma ve tartışmalarımız bizi yeni bir eğitim programı modeli oluşturma üzerinde ortak sonuca yönlendirdi. Bu görüşe göre; eğitim programı, tüm öğrencilerden öğrenmelerini ve hatırlamalarını istediğimiz gerçeklerden, detaylardan ve becerilerden oluşan durağan bir olgu değildir aksine belirli bir disiplinde öğrencilerin; önceki bilgileri, ilgileri ve deneyimleri ile temel kavram, ilke, beceri, alışkanlık ve uygulamalar arasından güçlü ve çeşitli bağlantılar kurmalarını sağlayacak dinamik bir tasarı sürecidir.

Geleneksel eğitim programı modellerinin aksine Koşut Eğitim Programı Modeli; eğitim programı kararlarının başlangıç noktasının öğrencilerin özellikleri -güçlü yönleri, ihtiyaçları, soruları, amaçları, perspektifleri ve önceki deneyimleri hakkında bildiklerimize- olması gerektiğini öneriyor. Yüksek nitelikli eğitim programının belirli bir konuda temel anlayışları verebileceği ve aynı zamanda küçük grup öğrencilerinin temel özellikleri ve profillerine daha iyi uyarlanabilecek bir öğretme-öğrenme çerçevesi yoluyla uygulanabileceği konusunda hemfikiriz. Bu bağlamda kullanıldığında, eğitim programı öğrencilerin özellikleri ve temel içerik bilgisi arasında köprü kurar ve tüm öğrencilerin geçmek istediği, geçerken desteklenildiği ve güvende hissettikleri köprü haline gelir.

Bu kitapta sunulan eğitim programı geliştirme modelinin incelemesine geçmeden önce şu soruyu sorabiliriz: “Biz neden geçmişte sahip olduğumuz eğitim programlarından farklı bir eğitim programı düşünme ihtiyacı duyuyoruz?” Eğitim programı geliştirmeye rehberlik etmek için neden başka bir modele ihtiyaç duyuyoruz? Biz, bize ikna edici görünen en az üç neden sunabiliyoruz. Okuyucuları da listeye eklemeler yapmaya davet ediyoruz.

1. Öğrencilerimiz geçmişte olduklarından farklı özelliklere sahiptir.

Son otuz yıldır, hem toplumumuz hem de genç öğrencilerin özellikleri oldukça değişti. Bugünün toplumu çok daha teknoloji odaklı, bilgiye doymuş, daha hareketli, çok kültürlü, tüketim yönlü bakış açıları ve fikirlerinde daha çoğulcu. Böyle olunca, toplum değişimlere uyum sağlamak için geçmiş kuşaklarda olduğundan daha büyük bir kapasiteye ihtiyaç duyuyor. Toplum ayrıca çalışanların da daha uzman ve şartlara daha uyumlu olmasını istiyor.

Bu şartlarda, böyle bir toplumda gelişebilmek için gençlerimizin daha geniş fikirler, deneyimler, insanlar ve destek sistemleri ağı ile bağlı olma isteği şaşırtıcı değildir. Genç insanların eğitim tüketicisi olarak geleneksel olarak olduklarından daha fazla talepkâr ve güçlü olması da doğaldır. Onlar çoğunlukla, amacına uygun, pratik, özgün, zorlayıcı ve kişisel olarak tatmin edici okul deneyimi istediklerini belirtiyorlar. Bu talepleri karşılamak için yeni bir eğitim programı anlayışına ihtiyaç vardır.

Etkili bir eğitim programına ve eğitimde sabit öğeler olduğuna inanıyoruz ancak etkili eğitim programının öğrenciye ve öğrencinin dünyasına yanıt verebilecek nitelikte olabilmesi için canlı olması da gerekir. Çağdaş öğrencilerin ve onların dünyalarının doğru anlaşılması ve her öğrencinin kapasitesini maksimum seviyeye yükseltme ihtiyacı bizi, çalışmamıza rehberlik eden eğitim programı hakkında çıkarımlar yapmaya yöneltti.

Tüm eğitim programları bu tarz düşünce sistemlerine dayanır. Yazarlar; KEP'in uyarlanması veya uygulanmasından önce kendi düşünce sistemlerinin (eğitim programı öğrencinin özelliklerine ve ihtiyaçlarına cevap verici olmalıdır) ortak bir şekilde tartışılmasını ve analiz edilmesini öneriyorlar. Yazarların belli başlı varsayımları şunlardır:

- Eğitim programı; öğrencilerin disiplinlerin temel bilgi, fikir ve becerilerinde uzmanlaşmalarına rehberlik edici olmalıdır.
- Eğitim programı; öğrencilere karışık ve belirsiz konular ve problemler ile baş edebilmelerinde yardımcı olmalıdır.
- Eğitim programı; öğrencilerin farklı konu alanlarında acemilikten uzmanlığa uzanan süreçteki performans seviyelerini ilerletmelerine yardım etmelidir.
- Eğitim programı; öğrencilere orijinal, yaratıcı ve pratik çalışma olanakları sunmalıdır.
- Eğitim programı; öğrencilerin zorluklarla yüzleşmesinde, onları kabul etmesinde ve onların üstesinden gelmesinde yardımcı olmalıdır.

- Eğitim programı; bilim dalının yapısı ve çalışmalarını, insan davranışlarını ve bizim fiziksel dünyamızı açıklayan her konu alanının önemli temel kavram ve ilkelerini ortaya çıkarma, tanıma ve uygulamasında öğrencilere yardımcı olmalıdır.
 - Eğitim programı; öğrencilerin kendilerinin ve yaşadıkları dünyanın olanaklarını keşfetmelerine yardımcı olmalıdır.
 - Eğitim programı; öğrencileri yorgunluk ve bıkkınlığa rağmen dayanıklı olmaları için cesaretlendirecek ve çaba ve işbirliğinin önemini anlamalarını sağlayacak kadar zorlu ve tatmin edici olmalıdır.
2. Zekâ anlayışı hakkındaki değişen düşünceler eğitim programı geliştirme sürecini etkilemelidir.

Alfred Binet (1916) gibi öncüllerin üzerine çalışmalarını inşa eden, Robert Sternberg (1985), Howard Gardner (1993) ve Carol Dweck (1999, 2006) gibi psikologlar zekâ kavramını eskisinden daha geniş ve esnek bir şekilde anlamamız gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Onların çalışmalarını dikkatli bir şekilde incelediğimizde zekânın bir zamanlar tahmin ettiğimizden daha akışkan ve daha az sabit olduğunu görürüz. Çevre ve olanaklar kişinin zekâ kapasitesini doğrudan etkileyebilir. Ayrıca, zekâ gelişimseldir ve onun gelişimi bireyden bireye farklıdır. Bu yüzden, eğitimcilerin çocukların zekâ gelişimlerindeki çeşitliliğe karşı hazır olmaları ve tek bir öğrenme çevresinde çeşitli gelişimsel seviyeleri ve ihtiyaçları destekleyici olmaları gerekmektedir. Tek çeşit zekânın değil zekâ çeşitlerinin olduğunu ve bunların insan uğraşlarında açıkça görüldüğünü de öğrenmiş bulunmaktayız. Sonuç olarak, zekânın farklı kültürlerde farklı anlamlara sahip olduğunu anlamak zorundayız.

Eğer yukarıda bahsedilen çıkarımlar psikologların da inandığı ve daha iyi bir yüzyıl için gösterdikleri gibi doğruysa eğitimciler olarak bizler; öğrencilerimizdeki bu zekâ türlerinin herhangi birini eğitme ve geliştirme sorumluluğumuzu ihmal edersek gafil avlarız. Eğitim bireysel kapasiteyi maksimum seviyeye çıkaracak imkân sunmalıdır. Bu yüzden; eğitimciler çeşitli zekâ türlerinin farkına varmalı ve zekânın çoklu yönlerini geliştirecek ve farklı perspektifleri kabul edecek öğrenme olanakları tasarlamalıdır.

İnsan zekâsı hakkındaki bu düşünceler, eğitim programı tasarımına ilişkin bizi en az dört sonuca yönlendirmektedir. Bu sonuçlar Koşut Eğitim Programı Modeli'ni geliştirirken çalışmamıza yön vermiştir. Birincisi; çevre ve olanaklar zekâyı etkilediği için tüm öğrenciler için eğitim programı, olanaklar açısından zengin olmalı ve öğrencilerin geniş çapta zekâ türlerini ve becerileri keşfetmelerine fırsat tanımalıdır. Yani, en nitelikli eğitim programını ve eğitimi, diğer öğren-